

**WIM LAGAE EN
DAAM VAN REETH**
"In andere sporten
wordt elke euro tien
keer omgedraaid. In de
wielsport blijven de
budgetten stijgen."

BUDGET VAN WIELERPLOEGEN KENT AL JAREN EEN NOOIT GEZIENE GROEI

De zeepbel in de wielersport

Beleeft het wielrennen een hoogconjunctuur? Wedstrijden als de Ronde van Vlaanderen en Parijs-Roubaix blijven het grote publiek lokken. De budgetten van de ploegen stijgen al jaren, ondanks de dopingschandalen en de economische crisis. Maar sporteconomen waarschuwen: door het vele manna van de wielermecenasen is 'de koers' overgewaardeerd en dreigt een zeepbel. *Alain Mouton, fotografie Jonas Lampens*

Vorige zondag de Ronde van Vlaanderen, komende zondag Parijs-Roubaix en over twee weken Luik-Bastenaken-Luik. Het zijn hoogdagen voor de wielersport. De sport lijkt almaar gezonder te worden. De dopingverhalen zijn al een paar jaren naar de achtergrond verdwenen en de sport is en blijft een miljoenenbusiness. De budgetten van de wielerploegen zijn hoger dan ooit. Exacte cijfers delen de wielerploegen zelden mee. Maar studies tonen aan dat er in de wielersport almaar meer geld omgaat. Ernst & Young berekende in 2012 dat de veertig professionele wielerploegen op World Tour-niveau en Procontinentaal niveau een gezamenlijk budget van 321 miljoen euro vertegenwoordigen. Dat is gemiddeld 8 miljoen euro per ploeg.

De beste tien wielerteams ter wereld konden in 2014 rekenen op een jaarbudget van 13,8 miljoen euro. Nu zou dat al rond de 15 miljoen euro schommelen. Vijf jaar geleden bedroegen de budgetten nog geen 10 miljoen euro

per ploeg. De middelen waarover een wielerteam beschikt zijn vooral de voorbije vijf jaar toegenomen. De financiële crisis en de daaropvolgende recessie hebben amper of geen negatief effect gehad (zie grafiek *Gemiddeld budget grootste tien wielerploegen*). Er vloeit dus meer en meer geld naar 'de koers' en dat voor een sport die wel globaler wordt, maar slechts in een beperkt aantal Europese landen (Benelux, Frankrijk, Italië, Spanje en Groot-Brittannië) écht populair is.

In het boek *The Economics of Professional Road Cycling* – met de Vlaamse sporteconomen Daam Van Reeth als leading editor en zijn collega Wim Lagae (beiden KU Leuven) als een van de auteurs – wordt 2010 als een keerpunt gezien. De rijkste ploegen tot dan toe, Rabobank en T-Mobile, beschikten over een budget van 10 tot 15 miljoen euro.

Wielerploegen – die hun geld voor meer dan 90 procent uit sponsoring halen – kunnen sindsdien rekenen op nieuwe bedrijven die met grote kapitaal de sport zijn binnengestapt. Zij

brachten een kapitaal van 15 tot 20 miljoen euro aan: Katjoesja, Sky, Radioshack (in 2010) en BMC (sinds 2011). Momenteel is Sky de rijkste wielerploeg met een budget boven 30 miljoen euro. BMC, Katjoesja en Etixx - Quick-Step komen boven 20 miljoen euro uit. De andere Belgische World Tour-ploeg, Lotto-Soudal, zou over een budget van 15 miljoen euro beschikken.

“Sinds de intrede van een bedrijf als Sky in het peloton wordt de financiële lat heel hoog gelegd”, zegt Daam Van Reeth. “Het budget van die ploeg is dubbel zo groot als dat van andere ploegen.” “Je zou kunnen denken dat dopingschandalen op de sport gewogen hebben. Zoals negatief nieuws weegt op beursaandelen”, vult Wim Lagae aan. “Grote sponsors zoals Mapei, Rabobank en Deutsche Telekom zijn wegens de dopingschandalen uit de sport vertrokken. De ploegen, met de renners en de logistieke, organisatorische en technische entourage, werden door nieuwe sponsors overgenomen.”

De mecenasen hebben in eerste instantie een crisis in het wielrennen vermeden. Ze zijn geen garantie voor een duurzame financiële gezondheid van de sport.

➤ Met dank aan de suikernonkels

Om te kunnen concurreren met die nieuwe sponsors hadden ploegen zoals Etixx - Quick-Step de voorbije jaren extra middelen nodig. Die vonden ze bij individuele mecenasen, de zogenaamde *sugar daddies*. Steenrijke wielermanen die, zonder shirtsponsor te zijn, miljoenen in nieuwe ploegen pompen. Zoals de Tsjechische zakenman Zdenek Bakala dat al een aantal jaren doet met Etixx - Quick-Step. Sommige mecenasen startten een eigen ploeg. De ploeg Saxo Bank werd in 2012 ondersteund door de Russische oligarch Oleg Tinkov. Eind 2013 kocht hij de ploegleider Bjarne Riis uit voor 6 miljoen euro en maakte er zijn eigen team van, Tinkoff (met wereldkampioen Peter Sagan). Op een bepaald moment toonde zelfs de formule 1-rijder Fernando Alonso interesse voor de wielersport, maar daar kwam niets van in huis.

Vorig jaar werden zeven van de zeventien World Tour-teams deels of geheel gefinancierd door *sugar daddies*: Etixx - Quick-Step (toen nog Omega Pharma Quick-Step, Zdenek Bakala), BMC (Andy Rihs), Orica GreenEDGE (Gerry Ryan), Katjoesja (Igor Makarov), Tinkoff-Saxo (Oleg Tinkov) en IAM Cycling (Michel Thétaz).

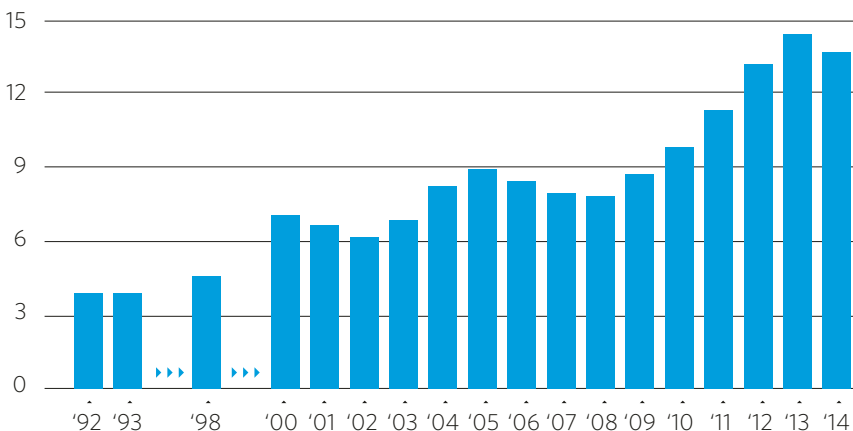
De stijgende budgetten en de aantrekkingskracht bij weldoeners zouden erop moeten wijzen dat wielrennen een kerngezonde sport is. Maar Daam Van Reeth en Wim Lagae waarschuwen voor misplaatste euforie. De mecenasen hebben in eerste instantie een crisis in het wielrennen vermeden. Ze zijn geen garantie voor een duurzame financiële gezondheid van de sport.

De gemiddelde budgetten van de beste tien teams stegen van 3,9 miljoen euro in 1992 tot 13,8 miljoen euro in 2014. Dat is een gemiddelde jaarlijkse stijging van bijna 6 procent. Een stuk hoger dan de langetermijninflatie in westerse landen (2 à 3 procent). "Dat mist toch enige economische logica", zegt Van Reeth. "Dat betekende in de praktijk dat sommige ploegen jaarlijks hun budget 5 tot 10 procent moesten optrekken om voeling te houden met ➤

GEMIDDELD BUDGET GROOTSTE TIEN WIELERPLOEGEN

in miljoen euro, 1992-2014

Bron: The economics of professional road cycling

TWINTIG PROFRENNERS VANGEN MEER DAN 1,5 MILJOEN EURO

Wielerteams zijn zeer schaars met informatie over de rennerslonen. Van Reeth en Lagae verzamelden de weinige data die beschikbaar zijn. Wielrennerslonen lagen decennialang ontstellend laag. Eddy Merckx moest het begin jaren zeventig stellen met een loon van omgerekend 50.000 euro. Het is dankzij Greg LeMond, in 1986 de eerste Amerikaanse winnaar van de Tour de France, dat de lonen een hoge vlucht namen. Hij was de eerste renner die meer dan 1 miljoen euro per jaar verdiende. In 2000 waren dat er al vijf. Nu zouden twintig professionele wielrenners meer dan 1,5 miljoen euro per jaar vangen. Het gaat om het gewone basissalaris,

los van commerciële deals. Van Reeth maakte op basis van krantenartikelen een overzicht van de lonen van wielrenners, al blijft het een ruwe benadering. Tourwinnaars als Chris Froome of Vincenzo Nibali zouden een loon van 5 miljoen euro hebben, wereldkampioen Peter Sagan 4 miljoen euro. De Belg Philippe Gilbert verdient 3 tot 3,5 miljoen euro per jaar. Spaanse toppers als Alberto Contador en Alejandro Valverde verdienen jaarlijks 2 miljoen euro. In de club van grootverdieners zijn er verder nog Fabian Cancellara (2 tot 2,5 miljoen euro) en Mark Cavendish (2,4 miljoen euro). De salarissen van de wielrenners blijven laag in ver-

gelijking met die van NBA-basketballspelers zoals Kobe Bryant (22 miljoen euro) of formule 1-renners als Sebastian Vettel en Lewis Hamilton (22 miljoen euro), om nog maar over topvoetballers als Lionel Messi (52 miljoen euro) en Cristiano Ronaldo (59 miljoen euro) te zwijgen. Topwielrenners kunnen wel rekenen op lucratieve sponsordeals. Ex-Tourwinnaar Alberto Contador haalt 2 miljoen euro extra binnen dankzij het fietsmerk Specialized. De gevallen wielergod Lance Armstrong verdiende in zijn glorieperiode 15 tot 20 miljoen euro. Dat is vier keer zijn loon. Het gros kwam binnen via commercials en portretrechten.

“Sommige ploegen moeten hun budget jaarlijks 5 tot 10 procent optrekken om voeling te houden met de rijkste teams. Dat is op termijn moeilijk houdbaar”

➤ de rijkste teams. Dat is op termijn moeilijk houdbaar.”

“De internationale sponsorbudgetten stabiliseren nochtans in alle sporten of gaan licht achteruit”, stipt Lagae aan. “Dat is niet onlogisch, gezien de financiële crisis van 2008 en de gevolgen ervan. Nu heb je de geopolitieke onrust. Dat weegt op de marketingbudgetten. Elke euro wordt tien keer omgedraaid. Maar in het wielrennen is er nog altijd een stijging.”

Voor de rennerslonen stijgen

Zou het niet kunnen dat meer kapitaal naar de wielerploegen vloeit door het stijgende aantal koersdagen en tv-uitzendingen, waardoor sponsors meer in beeld komen? Lagae: “Als de openbare zenders meer wielervedstrijden uitzenden, zou dat inderdaad meer bedrijven als sponsor naar de koers lokken. Maar dat is nu net niet gebeurd. Een topklassieker als Milaan-Sanremo wordt in Spanje en Frankrijk uitgezonden door kleine zenders. Soms zelfs door betaalzenders. Je bereikt slechts een kleine groep kijkers. De *return on investment* is beperkt.” Een wedstrijd als de Ronde van Frankrijk haalt 20 tot 25 miljoen kijkers per rit, een Ronde van Vlaanderen en Parijs-Roubaix tussen 5 en 7 miljoen, maar de Ronde van Zwitserland haalt minder dan 1 miljoen kijkers.

Ook het argument dat de sport verder geïnternationaliseerd is – wedstrijden in Turkije en Argentinië zijn geen curiosum meer – en er dus meer transport- en accommodatiekosten zijn voor de ploegen, verklaart de gestegen budgetten niet, zeggen de sporteconomen. Wielrennen blijft een Europese sport. Volgens Van Reeth en Lagae zijn die extra middelen voor de wielerploegen vooral naar de lonen van de renners gevloeid. Dat een renner 5 miljoen euro per jaar verdient, was aan het begin van het decennium ondenkbaar. “Eind vorig jaar kwam wereldkampioen Peter Sagan vrij op de transfermarkt. Russische oligarchen, onder wie Tinkov en

NBA-SPELER IS MEER WAARD DAN EEN HELE WIELERPLOEG

De budgetten van de wielerploegen mogen dan een hoge vlucht nemen, wielrennen is financieel een kleine sport in vergelijking met het geld dat omgaat in andere sporten. In *The Economics of Professional Road Cycling* geven Daam Van Reeth en Wim Lagae twee voorbeelden. Het budget van 321 miljoen euro van alle professionele wielerploegen bedraagt slechts 60 procent van het kapitaal van voetbalploeg Barcelona. En de beste 75 spelers van de Amerikaanse NBA-basketbalcompetitie zouden elk een volledige World Tour-ploeg kunnen financieren met hun jaarloon.

Makarov, openden de jacht op de renner”, vertelt Lagae. “De manager van Sagan speelde die tegen elkaar uit. Het resultaat is dat de Slowaak kan rekenen op een salaris van meer dan 4 miljoen euro. Verloopt die ratrace nog marktconform?” Van Reeth: “Het is zoals de

Champions League in het voetbal: je hebt een vijftal topteams die zich meerdere toppers kunnen veroorloven. De andere ploegen moeten het met één kampioen stellen.”

De minder kapitaalkrachtige ploegen hebben het almaar moeilijker om in die ratrace mee te gaan. Het Nederlandse Lotto-Jumbo moest naar verluidt hard vechten om de West-Vlaming Sep Vanmarcke, nochtans een subtopper, aan boord te houden. De diepe zakken van de mecenasen hebben tot gevolg dat het voor kleinere sponsors zeer moeilijk wordt in de wielersport te stappen, stellen de sporteconomen vast. Hier dreigt een *crowding out*-effect. Wim Lagae: “Benelux-sponsors als DCM, Belisol en Vacansoleil hebben in het verleden 30 tot 50 procent van hun marketingbudget moeten betalen om een ploeg te financieren. Terwijl dat voor een mediareus als Sky amper 1 procent is van het marketingbudget.”

Barst de zeepbel?

Het lijkt er dus op dat in het wielrennen een financiële zeepbel is ontstaan. De vraag is wat er gebeurt als een of meerdere suikernonkels uit de sport stappen. Zal de zeepbel barsten? Momenteel is dat niet aan de orde. Integendeel. In februari deed het verhaal de ronde dat ex-Tourwinnaar en ex-ploegleider Bjarne Riis weldra terugkeert in het wielerpeloton. Volgens de Deense krant Ekstrabladet zou hij aan een nieuw profteam werken, dat als Bahrain Cycling Team door het leven zou gaan. Geld zou hij halen van een lokale prins. Dat maakte de Russische oligarchen in het wielrennen, zoals Oleg Tinkov, nerveus. Tegen de miljoenen uit de Golfstaten zouden zelfs zij niet op kunnen. Over het project van Riis is de voorbije weken amper iets gehoord. Maar de intrede van een nieuwe *sugar daddy* zal misschien nog meer marktverstoring zijn. Waardoor de zeepbel nog groter wordt en de schok achteraf pijnlijker zal worden voor de sport. ©